

7

Lausunto sisäministeriölle rahapelijärjestelmästä annetun lainsäädännön muuttamisesta

HEL 2024-009721 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sisäministeriölle seuraavan lausunnon:

1. Näkemykset hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Kaikki toimenpiteet, jotka vaikeuttavat rahapelien saavutettavuutta ja näkyvyyttä ehkäisevät sekä vähentävät pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja. Yleisesti pidetään kannattavana, että lasten, nuorten ja perheiden rahapeleistä johtuvien haittojen syvenemistä ja lisääntymistä voidaan estää erilaisilla toimenpiteillä, kuten mahdollistamalla kuluttajalle pelaamisen eston hankkiminen yhdeltä alustalta kaikkiin lisensoituihin palveluihin. Pelaajan pelitilien käytön itsesäätelyn lisäksi tulisi kehittää vaihtoehtoisia toimia pelaamisen estämiseksi.

Rahapelihaitoista johtuvien haittojen tunnistaminen ja haittojen korjaaminen on sosiaali- ja terveystaloudellisesti haastavaa ja käytössä olevia vaikuttavia menetelmiä tunnistetuissa rahapeliongelmissa on vähän. Siksi mahdollisesti lisääntyvät tai vaikeutuvat rahapeliongelmat vaikuttavat suoraan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin.

Rahapeleistä johtuvien haittojen ehkäisyn mahdollisuuksiin tulisi kiinnittää huomiota. Toivottavaa on, että hyvinvointialueiden tehtävää ennaltaehkäisevässä työssä ohjataan selkeämmin, jotta se olisi riittävän yhdenmukainen koko maassa ottaen kuitenkin huomioon alueiden erityispiirteet. Mahdollisesti lisääntyvät rahapeliongelmat lisäävät tarvetta tunnistaa paremmin jo varhaisessa vaiheessa pelihaittoja. Helsinki ehdottaa, että jo käytössä oleviin kansallisiin Voimavara-lomakkeisiin lisätään rahapelaamista koskeva kysymys.

Alaikäisiin kohdentuvaa markkinointia pyritään hallituksen esityksessä vähentämään, mutta suositeltavaa on, että ikärajoitusten ilmoittamista valvotaan perusteellisemmin. Vaikka suoraa markkinointia alaikäisille rajoitetaan, mainokset ovat kuitenkin saavutettavissa, jolloin ennaltaehkäisyn näkökulmasta olisi toivottavaa, että palvelun/rahapelien ikärajoitus ja korkean riskin pelien kohdalla "korkean riskin peli" -merkintöjä käytettäisiin rahapelimarkkinoinnissa. Ikärajan ilmoittaminen on lakisääteistä jo nyt, mutta toteutus on vaihtelevaa. Siksi esimerkiksi yksinöi-

keustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan haltijan velvollisuuksiin tulisi kuulua vuosittainen raportointi valvontaviranomaiselle.

Lisäksi esitykseen tulisi lisätä myös kohta, missä kuvataan alaikäisiin kohdentuvien haittavaikutusten vähentämisen toimenpiteet markkinoinnissa, sekä lupien haltijoiden toimenpiteet rahapelihaittojen vähentämiseksi. Hyvänä voidaan pitää hankkeen yhteydessä laadittua hallitusohjelmassa tarkoitettua selvitystä rahapeliautomaattien siirtämisestä erillisiin valvottuihin tiloihin, jolloin alaikäisille ei kohdistu suoraan rahapeliä markkinointia ja rahapelitoimintaa ei olisi helposti saavutettavissa. Ikärajojen valvontaa ja markkinointikieltoa tulee kohdistaa ennen kaikkea ennaltaehkäisevästi yläkouluikäisiin nuoriin.

Rahapelistä johtuvien haittojen minimoiminen olisi lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta paras vaihtoehto kehittää kokonaisuutta. Ongelmapelaaminen ulottuu läheisiin ja aiheuttaa monenlaisia kerrannaisia vaikutuksia yhteiskuntaan. Lapsia ja nuoria tulee suojella kaikin keinoin haittapelaamisen vaikutuksilta ja ennaltaehkäistä ylisukupolvisuutta haitallisen rahapelaamisen kehittymisessä. Huomiota tulisi kiinnittää etenkin yleisiin rahapelaamiseen liittyvien asenteiden muodostumiseen. On tärkeää kiinnittää huomiota markkinoinnin kohdentumiseen ja ennaltaehkäisevän päihdetyön riittävyteen lasten ja nuorten suojelemiseksi.

Rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä budjettirahoitus on kannatettavaa, jotta valtionavustukset kohdistuvat erityisosaamiseen ja pelihaitoista kärsivien lapsiperheiden avunsaannin mahdollistamiseen.

Suunniteltu rahapelijärjestelmän uudistaminen tulee lisäämään rahapeliä näkyvyyttä ja saavutettavuutta. Sen myötä todennäköisesti myös pelaamisesta aiheutuvat terveydelliset, taloudelliset ja sosiaaliset haitat tulevat lisääntymään nykytilanteeseen nähden. Rahapelitoimijoiden lisääntyessä myös mainonta tulee lisääntymään ja muuttumaan monipuolisemmaksi, mikä saattaa muuttaa ihmisten mielipiteitä rahapelejä kohtaan positiivisemmaksi ja normalisoida rahapelikulttuuria. Tämä on huolestuttava kehityssuunta, erityisesti ajatellen alaikäisiä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisryhmiä.

2. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnissa oli kattavasti kuvattu nuorten aikuisten lisääntyvät riskit rahapelihaittoihin. Lapsiin kohdistuvia haittavaikutuksia on kuitenkin suositeltavaa arvioida perusteellisemmin ja laaja-alaisemmin. Lapsiin kohdistuvat rahapelihaittavaikutukset eivät yksinomaan liity läheisenä olemisen rooliin, vaan rahapelihaitat vaikuttavat perheiden talouden ja asumiskysymysten lisäksi myös perheen

sisäisiin vuorovaikutussuhteisiin, vanhemmuuteen ja kasvatukseen, mielenterveysongelmiin ja turvalliseen kasvuympäristöön. Lasten ollessa erityisen haavoittuvassa asemassa läheistensä huolenpidon ja turvan varassa, ovat he erityisen haavoittuva ryhmä rahapelihaittojen lisääntymisessä.

On odotettavissa, että suunnitellun muutoksen seurauksena varsinkin internetissä tapahtuva rahapelaaminen tulee lisääntymään ja tämän yhteydessä myös rahapelaaminen riski- ja ongelmatasolla tulee kasvaamaan. Tästä seuraa suurempi tarve rahapeliongelman hoitoon ja ehkäisyyn kunnissa ja hyvinvointialueilla. Palveluiden saatavuus peliongelmaisille vaihtelee Suomessa alueittain ja toivottavaa olisi, että rahapeliongelman ehkäisyä ja hoitoa kehitettäisiin valtakunnallisesti eteenpäin.

3. Asiakokonaisuudet

a. Rahapelilain 1 luku - Yleiset säännökset

Ei lausuttavaa.

b. Rahapelilain 2 luku - Yksinoikeustoimilupa, rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

Ei lausuttavaa.

c. Rahapelilain 3 luku - Rahapelien toimeenpano

Yleisellä tasolla rahapeliongelman tunnistaminen sosiaali- ja terveyspalveluissa on vielä heikkoa. Tämän lisäksi rahapeliongelma kärkevät ihmiset ja heidän läheisensä kokevat usein häpeää ongelmastaan, joka osaltaan estää heitä hakemasta apua. Tästä syystä olisi tarpeellista lisätä tietoisuutta rahapeliongelma yhteiskunnassa.

On tärkeää, että pelaajalla olisi tulevaisuudessa mahdollisuus estää itseltään kaikki rahapelaaminen yhdellä alustalla kaikkiin lisensoituihin pelientarjoajiin (kuten ehdotettu 28 §:ssä).

Tässä yhteydessä on syytä nostaa esille rahapelimahdollisuus risteilylaivoilla. Laivojen pelikoneisiin ei ole tähän asti voitu saada pelinestoja ja tämä on usein aiheuttanut haasteita peliongelmaisille, jotka ovat muuten pystyneet estämään pelaamisen itseltään.

Toinen ongelma on mahdollisuus pelata päihtyneenä eri pelipisteissä. Alkoholin tai muiden huumaavien aineiden vaikutuksen alaisuudessa kynnys pelata rahapelejä madaltuu ja riskinotto rahapelaamisen yhteydessä kasvaa (esim. panokset kasvavat ja tunneperustaiset, virheelliset ajatukset rahapeleistä ovat useimmiten voimakkaampia). Olisi toi-

vottavaa, että pelisaleissa ja kasinoilla kiinnitettäisiin tähän asiaan erityistä huomiota esimerkiksi asettamalla määräaikaisen pelikiellon.

29 §:ssä ehdotetun rahansiirtorajan yhteydessä olisi toivottavaa, että kaikille pelaajalle olisi itse asettaman rajan lisäksi yhteinen sekä päivä että kuukausikohtainen maksimitappioraja. Riski- tai ongelmatasolla rahapelejä pelaavilla saattaa olla taipumus asettaa itselleen liian korkeita tappiorajoja suhteutettuna heidän tuloihinsa, mikä lisää taas riskiä pelaajan talousongelmille ja velkaantumiselle.

35 §:ssä esitetyn pelaajan informoinnin yhteydessä on tärkeää, että voittomahdollisuuksia kuvataan pelaajalle ymmärrettävällä tavalla. Samalla olisi tärkeää varoittaa rahapelien riskeistä ja eri pelityyppien riskitasoista. Varsinkin korkean riskin pelien kohdalla olisi tärkeä saada pelaajalle selkeää tietoa pelaamisen riskeistä ja mahdollisista haitoista.

d. Rahapelilain 4 luku - Rahapelien markkinointi

On tärkeää, että rahapelaamisen mainostamisen yhteydessä tiedotetaan yhtäaikaaisesti rahapelaamiseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisista haitoista. Erityisesti maininta siitä, että rahapelien pelaaminen ei ole ratkaisu taloudellisiin ongelmiin, olisi toivottava. Sekä fyysisten että sähköisten pelipaikkojen yhteydessä olisi hyvä olla varoitusten lisäksi myös tietoa siitä, mistä saa apua, jos kärsii peliongelmaista ja/tai taloudellisista vaikeuksista.

e. Rahapelilain 5 luku - Valvonta

Yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan haltijan velvollisuuksiin raportoida vuosittain valvontaviranomaiselle tulisi lisätä myös kohta, missä kuvataan alaikäisiin kohdentuvien haittavaikutusten vähentämisen toimenpiteet markkinoinnissa, sekä lupien haltijoiden toimenpiteet rahapelihaittojen vähentämiseksi. Lapset ja nuoret ovat haavoittuvassa asemassa ja siksi alaikäisten suojeleminen tulisi olla koko ajan läsnä, kun säädetään erilaisia toimenpiteitä ja velvollisuuksia toimijoille.

f. Rahapelilain 6 luku - Valvontamaksu

Ei lausuttavaa.

g. Rahapelilain 7 luku - Rahapelitoiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

Ei lausuttavaa.

h. Rahapelilain 8 luku - Maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estäminen ja verkkosisällön poistaminen

12.8.2024

Asia/7

Ei lausuttavaa.

i. Rahapelilain 9 luku - Seuraamukset

Ei lausuttavaa

j. Rahapelilain 10 luku - Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Ei lausuttavaa.

k. Rahapelilain 11 luku - Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

Ei lausuttavaa.

l. Rahapelilain 12 luku - Muutoksenhaku

Ei lausuttavaa.

m. Rahapelilain 13 luku - Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Ei lausuttavaa.

n. Arpajaislain muutosehdotukset

Ei lausuttavaa.

Muut lakiehdotukset

Ei lausuttavaa.

4. Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta

Esitykseen tulisi sisällyttää perusteellisempi lapsivaikutusten arviointi, sillä nyt arviointi näyttäytyy riittämättömänä. Laki vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin välillisesti sekä suoraan ja siksi on tärkeää tuoda esiin, miten lapsen etu kokonaisvaltaisesti toteutuu, ei vain välillisesti läheisen roolissa.

Hyvinvointialueiden ennaltaehkäisevän toiminnan toteutumiseksi tulee varmistaa riittävä henkilöstöresursointi neuvola- ja kouluterveydenhuoltoon valtion rahoituksesta. Päihteiden ja riippuvuuksien ehkäisy on ennaltaehkäisevän terveydenhuollon peruskulmakiviä. Kouluterveydenhuollossa on vuosittaisten terveystarkastusten yhteydessä mahdollisuuksia tukea lasten ja nuorten turvallista kasvua sekä ehkäistä sen osana päihteiden käyttöä, rahapelaamista ja niistä nousevia haittoja.

Esitysluonnoksen tavoitteet edesauttavat lasten ja nuorten kohdalla rahapelihaittojen ehkäisyä, joka on osa ehkäisevää päihdetyötä ja tärkeä

osa pelikasvatusta osana lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia tukevaa vuorovaikutus- ja kasvatustyötä. Pelikasvatuksen ajatuksena on ymmärtää, että digipelaaminen on tärkeä osa monen lapsen ja nuoren elämää ja arkea. Pelaamiseen ja pelimaailmaan liittyvien ilmiöiden ymmärtäminen on tärkeää. Siksi alaikäisille tulee viestiä entistä enemmän ikätasoisesti pelien piirteistä ja ominaisuuksista, pelituotteen haittaprofiileista, pelirajoitusten hyödyistä ja pelaamisen hallintakeinojen saatavuudesta sekä vääränlaisesta vallitsevasta markkinoinnista.

Esittelijän perustelut

Sisäministeriö pyytää 18.8.2024 mennessä lausuntoa rahapelijärjestelmää koskevista lakimuutoksista. Lisäaikaa on saatu 20.8.2024 asti. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2 ja Kilpailu- ja kulltajaviraston muistio liitteenä 3.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 3.7.2024
- 2 Lausuntopyyntö 3.7.2024, liite, ehdotus
- 3 Lausuntopyyntö 3.7.2024, liite, muistio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-

12.8.2024

Asia/7

---

täntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Elinkeino-osasto